

נושא הגליון

בס"ד יום ד' פרשת וילך ג' תשרי תש"פ

'קלי צום בערב יום הכיפורים'

ועניתם את נפשתיכם

(ויקרא טז לא)

מנהג העולם: ישנם רבים מהציבור, 'הרגילים לקחת ויטמינים וקלי צום לפני צום יום הכפורים, על מנת להקל מעליהם את קושי הצום.

בגיליון עומק הפשוט 172 פרשת מטות מסעי תשע"ח, התבאר בהרחבה האם ניתן לקחת בשבת שלפני צום כאשר הצום חל ביום ראשון. בגיליון הנוכחי נדון, האם ראוי להקל לקחת קלי צום גם אצל בריאים, שהרי מחמת לקיחת דברים אלו מקילים מעצמם את קושי העינוי ומבטלים מצות וְעִנִיתֶם, שהרי יתכן לומר שרק לחולים שילאו תוספים אלו לא יוכלו לצום בכלל, מותר להם לקחת כדי שיוכלו לצום ביום הכיפורים אבל מי שמסתדר בלעדי זה מבטל בכך מצות וְעִנִיתֶם.

מן הראוי להזכיר פלוגתת הפוסקים אם מותר לתחילה לנעול מנעלי בד כשאינו מרגיש כלל עינוי גיעילת הסנדל (כפי שמצוי כיום במה שקרוי 'קרוקס'), וכן מה שנחלקו אף עינוי דנעילת הסנדל הוא כעינוי דאכילה, או שחמור יותר עינוי דאכילה ושניה משאר ענויים.

1. מצות אכילה בתשיעי

טעם המצוה: שורש הנדון תלוי בשאלה, האם מצות האכילה בערב יום הכיפורים נתקנה בשביל להקל מעליו את הקושי לצום, ואם כן גם בענייניו אין שום חסרון לקחת דברים המועילים לכך, או משום סיבות אחרות, ואז יתכן שלא ראוי לקחת תוספים משום ביטול מצות וְעִנִיתֶם.

הגמ' (יומא דף פא): אומרת, כל האוכל ושותה בתשיעי, מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי. וכתב רש"י (שם) שהשמעות של הפסוק וְעִנִיתֶם וגו' גְּתַשְׁעָה וגו' הכוונה שצריך להכין את עצמו בתשעה כדי שיוכל להתענות בעשרה.

כדי להתחזק: רבינו יונה (שערי תשובה שער ד אות י) כתב שאחד מהטעמים למצות האכילה בערב יום כיפור, הוא 'למען נחזק להרבות תפלה ותחנונים ביום הכפורים, ולשית עצות בנפשנו על התשובה ועיקריה'.

ביתר ביאור כתב הטור (יט"ו תרד)

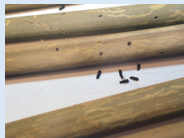
משיב כהלכה

במדור זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא. התשובות הנכונות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב, כל מי ששולח תשובה מבוהרת על השאלה נכנס לזוגרלה! (הזוגרלה על דעת רבני המכון)

הפרס השבוע: סט (ג' כרכים) חפץ חיים שמירת הלשון אהבת חסד עם ביאור 'ארחות חיים'

שאלה: מה צריך לעשות עם הסכך, למנוע נגיעות של חרקים?

הסכך לעיתים נגוע בחרקים העלולים ליפול למאכלים וכבר הזהיר בעל 'הערוך לנר' (תוספת ביכורים, סימן תרכ"ז) לא לתלות פרחים בסכך, שנופלים מהם תולעים ויתושים, קטנים ואי אפשר להיזהר מהם. ומצות הסוכה באה בעבירה, שבוטל השרצים עם המאכלים.

מקורות: דף מידע כיצד למנוע נגיעות בסכך על פי ספרי הרב משה ויא שליט"א, מח"ס 'ביקת המזון כהלכה' מעודכן תשרי תש"פ. מדרך הכשרות בד"ץ העדה החרדית ירושלים ניסן תשע"ט חלק א' עמוד 140.

תשובות ניתן להעביר עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד) באחד מהאפשרויות הבאות:

- בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 - שולחה 4
- בעמדות 'נדריים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גליון 'עומק הפשוט'
- בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
- בפקס מספר 1532-6507823
- במייל 5047867@gmail.com

שמות 3 הזוכים בהגרלת גליון 235 על ספר 'כל נדרי' האברך המופלג הרב אריה קולדצקי שליט"א
האברך המופלג הרב שלמה קירשנבוים שליט"א
האברך המופלג הרב יאיר לוקסנברג שליט"א

המדור השבוע נתרם על ידי
הרה"ח רבי יעקב קליין שליט"א
ברכתו שבזכות התורה יצליח בכל מעשה ידיו

זכות הופעת הגיליון הוקדש לעילוי נשמת
הגה"ח רבי יחיאל גרשון ב"ר אהרן וינטרויב זצ"ל
נלב"ע כ"ה שבט
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח על ידי בני המשפחה שליט"א

לתרומות והנצחות
חייגו עכשיו
02-5377085
שולחה 8

2. עינוי בשאר דברים

הכנת המאכל: עוד יש לדון האם כונת התורה בצום רק למניעת מאכל, או יש גם ענין של עינוי.

מבואר בגמ' (שבת דף קיד:) יום הכפורים שחל להיות בשבת ומותר לנתק את העלים מהקלחים כדי להכין אותם לאכילה. טעם ההיתר מפרש רש"י כיון שהוא רק איסור דרבנן, ומותר כיון שפעולה זו גורמת נגמת נפש. בכך שמכין את האוכל ואינו אוכל, והדבר קרוב לעינוי, ולכן רק אחרי זמן מנחה, כי אז הוא כבר מחכה לעת אכילה, ויש לו יותר נגמת נפש.

יותר מכך כתב במהרי"ל (מנהגים הלכות יום כיפור) בשם מהר"י סג"ל לגבי המנהג של הילדים לשחק באגוזים ביום כיפור, שהטעם הוא משום שכך גדל העינוי שלהם, שמשחקים באגוזים ולא יכולים לאכול ויתקיים תענוג אֵת נַפְשׁוֹתֵיכֶם, וסמך דבריו לדברי הגמ' בשבת שהתירה להכין את הירקות ביום הכיפורים אחרי זמן מנחה, שמפרידים את העלים כדי שיוכלו אחרי שבת לחתוך אותם דק דק ולבשלם.

מדבריהם רואים שיש ענין של עינוי לא רק מעצם הצום, ואם כן לפי דבריהם יתכן שראוי לא לקחת קלי צום, שהרי בכך מונע מעצמו את העינוי.

אמנם הרשב"א ועוד ראשונים פירשו את דברי הגמ', שהגמ' מתכוונת לעינוי של מוצאי הצום, שלא יצטרך להכין את האוכל מהתחלה, ועד שיגמור את ההכנות ירבע ותהיה נפשו עגומה, לכן הותרו עכשיו להכין. **המשנ"ב** (סימן תרי"א ס"ק ה) הביא את ביאורו של הרשב"א, ולא ציטט את פירושו רש"י.

3. לא ראוי להסיר את העינוי

כל עינוי מצווה: בשדי חמד (חלק ו מערכת יום הכפורים סימן א אות יח) מביא בשם מוהר"ר מנחם נתן אוירבאך שכתב לגבי המנהג שאנשים עושים בערב יום כיפור סגולות שונות לא להרגיש את הצום, ועוד מתפארים בכך שבעזרת הסגולות האלו אין שום תאוה לא לאכילה ולא לשתיה, וכתב על כך ואני העני בדעת חושש האם ראוי לעשות כן, שהרי נראה מפשטות הפסוק **כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לָא תִקְנָה**, שחייבים להיות בו בעינוי, ואיך ועשה דברים הגורמים להסיר העינוי ביום הקדוש הזה, ומוכיח מדברי רש"י (שבת, שכל עינוי שאדם יכול להוסיף על עצמו הוא מצווה, ואם כן איך עושים מראש הפוך ממצוה התורה, בקום ועשה להסיר את כל העינוי).

מסקנת דבריו שלא אריך לעשות סגולות שלא ירגישו כלל את העינוי בעצם היום הקדוש, לא מצד מדת חסידות, ולא מצד להסיר מעיצומו של היום הקדוש, וכן השיב הגר"ח קנייבסקי שליט"א (דרך שיחה עמוד שפ) שמדברי רש"י בשבת רואים שכל תוספת עינוי הוא מצווה.

אינו ראוי: והורה הגר"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (מנחת שלמה חלק ב סימן נח אות כה), הליכות שלמה פרק ו דבר הלכה טז שלאדם בריא אין איסור לאכול דברים המקילים את הצום, אך אינו ראוי והוא בגדר נבל ברשות התורה.

ולגבי מה שכתב **באליה רבה** (סימן תקסג ס"ק א) שלא לאכול לפני הצום יותר ממכה שרגיל, מצד שאז לא הצום לא ישפיע עליו כלום, כיון שבזמן הצום הגוף ניזון מהתוספת שאוכל עכשיו, כל זה מדבר רק בשאר צומות, אבל ביום הכיפורים התורה מצווה בפירוש לאכול לפני הצום, ולכן אין מדבריו ראייה לענייננו. ולחלוף שאין בו סכנה כמו שמתור באכילה שלא כדרך, כל שכן שומרת בזה.

4. מותר להקל על הצום

מוותר: **הצויץ אליעזר** (חלק ז סימן לב) מביא את דברי השדי חמד וכותב שעיין בדברי התשובה הארוכה שלו ומסיק, ובמחילה

בשם הרא"ש (יומא פרק ח סימן כב) וציום שיאכלו וישתו תחלה כדי שיוכלו להתענות ושלא להזיק להם העינוי. משל למלך שהיה לו בן יחיד וזלזל עליו להתענות יום אחד, וצוה לאכילה ולהשקותו קודם כדי שיוכל לסבול, וכן נוהגין להרבות בו בסעודה. לפי דבריו יוצא שהמטרה של האכילה היא כדי להקל את הצום, ולכאורה אותו הדבר גם יוכל לא לקחת דברים אחרים להקל מעליו.

להגדיל ענינו: אמנם בספר **שבלי הלקט** (סדר יום הכיפורים סימן שז) כתב טעם הפוך למצות האכילה בערב יום הכיפורים, והוא שכאשר אוכל הרבה בערב יום הכיפורים, וביום הכיפורים הוא מתענה, העינוי של התענית יותר גדול.

וכעין דבריו כתב **הערן השולחן** (סימן תרד סעיף ד) שמצינו לגבי אנשי המעמד שהיו מתענים מיום שני עד יום חמישי, והטעם שלא היו מתענים ביום ראשון, כדי שלא יצאו ממנוחה ועונג ליגיעה ותענית וימותו, מוכח שתענית יותר קשה לאדם כשהיא אחרי עונג ואכילה. ולכאורה לפי דבריהם, אין לקחת דברים להקל העינוי, כיון שהתורה מצווה עלינו דברים המרבים בעינוי.

הנחיות לצום קל מאת הרב יחזקאל אסתיקני"ו מתוך ספרו חיים בריאים כהלכה פרק טו

השתיה בכמות הנוגה בזמן הנכון. אכילת חלבון, ולעית האוכל היטב, הם שיתנו לך את הכח לצום, ולא מילוי הכרס.

הרוויח של הגוף צריכה להתחיל מהבוקר של יום שמיני בתשרי, שבו יש לשות מים 50% יותר מאשר ביום רגיל, ולהסתים עד צהרי יום התשיעי שעד אז יש לשות את הכמות היומית הרגילה, ואפשר קצת יותר.

אפשר לשות לפני הסעודה המפסקת כוס מים אחד או שתיים, אבל הרוויח של הגוף צריכה להסתים קודם.

לגבי כמות התהיה לאדם ביום רגיל, ואופני השתיה הנכונה, ראה בפרק ו "המים כבסיס לחיים".

הדברים אמורים גם לגבי כמות החלבון. החל משמיני בתשרי בבוקר, יש להוסיף עוד 50% לחלבון על הכמות הרגילה שהיא בסביבות 1 גרם חלבון לקילוגרם משקל גוף. ליממה, כפי שכתבתי בפרק י"א אות ב. לדוגמה: מי ששוקל 70 ק"ג, ביום רגיל יאכל בערך 70 גרם חלבון, ובשמיני יאכל בערך 100 גרם חלבון, ובתשיעי יאכל 70 גרם חלבון, כולל סעודה המפסקת.

ברוב המצרים כתובה כמות החלבון (פוטאון) שהם ממילים, על גבי האריזה. אציון כי בביעה יש 8 גרם חלבון. במנת דג, עוף או בשר, יש בין 20-35 גרם חלבון, חלוי בגודל המנת. יש לציון כי חמום וארוז מלא עגורים בחלבון, וראה עוד בפרק ז'.

כל ביום זה יש לשים לב לאכול אוכל מגוון הכולל פירות וירקות, לנעום היטב את האוכל, ולשים לב שלא לדבר בזמן האכילה.

כל השנה יש למעט את השימוש במחלה, ובפרט בערב הצום. כמו כן לא להרבות בתבלינים, מכיון שהם גוררים את השתיה, למרות שאינם מלוחים. גם מילוי הכרס גורם לצימאון. יש למעט בעמילן כגון תפוח אדמה, שורש אינסולין לפרקי, וכמובן להמנע מאוכל שמן או מסוגן. לקינוח מומלץ פחוח עץ אפיו. רצוי לזכור לצחצה שניים לפני התענית. כמו בכל יום, כן ביום זה יש להמנע מעמידה ממושכת שיכולה להזיק לווידי הרגלים. להמנע מישיבה ממושכת, ולא להשהות נקביו.

אחרי הצום, להתחיל בשתייה, ולאחר עשר דקות מסיום השתיה אפשר להתחיל לאכול. לא לאכול מהר, לנעום היטב. לא לאכול הרבה כפעם אחת. להתחיל בקאבלים הקלים, פירות וירקות, ולאכול חלבון.

שו"ת - תשובה על שאלה שנשאלה השבוע בבית הוראה

שאלה: אדם בקהילה פרסם מכתב נגד פלוני, המכתב מצוי תחת ידי, וחברי מהקהילה רוצה לעיין בו, האם מותר לי להעביר לו את המכתב?

תשובה: אסור להעביר חומר שכתבו בו גנאי על חבירו, אפילו אם לא כתב בעצמו (כמבואר בח"ח כלא א' סק"ד). ולכן גם אסור לקרוא את מה שכתבו בה.

אולם אם הדבר כבר הופץ ונתפרסם בקהילה שלו, אין בכך איסור סיפור לשה"ר (ואע"פ שנחלקו הראשונים לענין אפי תלתא, מ"מ מוכח בח"ח שדבר שמפורסם בפי כל, לכו"ע מותר לספר, עו"ב ח"ח כ"ב ב' סק"א וכלל ג' סקי"ב ועוד).

אלא שיש בזה תנאי חשוב, והוא שהיתר דדבר מפורסם הוא רק היכן שהמספר אינו מתכוין לגנות, ולכן בענייננו אם רוצה להעביר את החומר הלאה מתוך מטרה לגנות את חבירו או בכדי ללבות את האש, אסור להעביר. אולם אם רוצה להעביר מתוך כוונה אחרת, וכגון שרוצה להעביר דבר מעניין, מותר להעביר את החומר בצורתו בזה תוספות מדיליה. (ולמהוהוה רק למי שבתוך הקהילה שלו ששם זה נתפרסם, אולם לא למהוהוה מחוץ לקהילה).

ולגבי הקורא, אסור להאמין למה שכתבו, אפילו שהדבר הופץ ברבים (כמבואר בח"ח שאין היתר להאמין לדבר מפורסם). אלא שחשוב לדעת מה שכתב הח"ח (כלל ו' סק"א) שהאיסור להאמין אינו מחייב לומר שהמספר בדה את הדברים מליבו, אלא מותר להאמין שהעובדות היו, אלא שצריך לתלות שיש פרטים שמשנים את כל הסיפור מן הקצה אל הקצה והמספר השמיט פרטים אלו, וממילא אין כאן גנאי כלל. עו"ב בחפץ חיים.

ביגלין 'עומק הפשט' מספר 95 התבאר בארוכה, האם מותר לקרוא שפשוילים.

להנחת לוחב התשובה ניתן לפנות למוקד הילכתא 02-5350535 שחלח 4-1

שיוכל להתענות בעשרה, וכן בראש השנה (דף ט). שכל שמרבה באכילה ושתיה עדיף, כיון שהכל נעשה מערב יום כיפור וודאי שמותר.

5. מצוה להקל על הצום

במשנה הלכות (חלק ז סימן פב) פסק להתיר, וטעמו משום שהפסוק של ועיניתם את נפשתיכם, לא משמע שלא יעשה פעולה בערב יום הכיפורים שלא ירעב ביום הכיפורים, ואדרבה התורה צותה לנו לאכול ערב יום הכיפורים שיקל לו התענית ביום הכיפורים, כמבואר ברש"י (יומא פ"א): **ובטור** (סימן תר"ד). ומוסיף, שהרי מציונו שחקרו **האחרונים**, האם מותר להערים ולהפקיע עצמו מידי קיום מצות עשה, וכגון מי שיש לו מטוס אוירון בערב שבת ועף במהירות ממקום למקום, באופן שבמקום שבו לשם לעולם אין שם שבת, ולמוצאי שבת יחזור למקומו, ושם מסקנתו לאיסור, אך מכל מקום לגבי הנידון שלנו, הרי התורה צותה לאכול בערב יום כיפור ולעשות תחבולות שיוכל להתענות ביום כיפור, ולכן אדרבה מקיים מצוה בזה כדי שיוכל להתענות. וההסבר הוא שהתורה שאמרה להתענות לא ציוותה לעצור את עצמו בפועל, אך מכל מקום לגבי הנידון שלנו, חמשה עיניים אחרים, למ"ד דאורייתא, ולמ"ד דרבנן כולם בשב ואת"ה הוא. ומסיים שאין שום ספק שמותר לקחת כדורים שמקילים על הצום, ואולי אפילו היה כדאי ללקחם, וכל שכן למי שהתענית הקשה לו ביום הקדוש, הוא עושה בכך מצוה.

ושמעות להוסיף, שיש לערש משמעות הפסוק וְעִנִיתֶם אֶת

בס"ד

אלול תשע"ט

'בית ההוראה - הילכתא'
מוקד מענה טלפוני לשאלות הלכתיות

מפעל 'הילכתא' הריט על גלגלו לימוד והחדרת ההלכה בציבור. רבני בית ההוראה 'הילכתא' נותנים מענה לשאלות הלכתיות, תוך ביאור מקורות וטעמי ההלכה לפרטיה.

ניתן להתקשר לבית ההוראה בכל שעות היום (עד 11 בלילה, במקרים החייגים ניתן להתקשר מאוחר יותר) בקו ותוכל לקבל מענה לשאלות בכל תחומי ההלכה:

מירוט השלוחות בקו בית ההוראה! לאחר הקשה על הספרה 1

1. שאלות כלליות
2. הלכות שבת ומגשירי השמל בשבת
3. חושן משפט ודיני ממונות
4. דיני לשון הרע וריבולות
5. כשרות משקאות הריפים

02-535-0-535

מומלץ לרישום את המספר בזמן הפלאפון לעת הצורך

מכבוד הרב הכותב שם יש הרבה לפקפק בדבריו שם, והיא לא מהאבד"ק מלונישץ כי אם מבנו ששימש כרב באחת מהשכונות בירושלים ובילדותי הספקתי עוד להכירו, וחיבר ספר אורח נאמן על חלק מח"א של או"ח, וברור בעיני הדבר שאין שום חשש של איסור בעשיית סגולות בערב יום הכיפורים, ומה שאסרה תורה הוא רק מהזמן שמתחיל חיוב הצום.

בשו"ת חלקת יעקב (או"ח סימן רטז) נשאל לגבי הכדורים שהמציאו הרופאים, שאם בולעים אחד בתחילת היום, לא טובלים רעב כל היום, על ידי שבכל כדור וכדור יש בערך מאתיים גרעינים קטנים, ובכל פעם נימוק גרעין אחד, וזה מועיל נגד הרעב, אם מותר לבלוע כדור כזה ערב יום הכיפורים לפנות ערב בכדי שלא יסבול למחר הרעב, וביום כיפור עינוי תתיב.

והשיב שפשוט שמותר, לא אפילו שאנחנו צריכים לדון על הנאת מעיו שיש לו מזה יום כיפור, אבל הרי מעשה אכילה שלו נעשה כבר לפני יום כיפור, ונראה שזה כמו האוכל בערב יום כיפור עד שהוא שבע, ואחר כך סמוך לשקיעה אוכל עוד מאכל בכוונה שיהיה אכילה מרובה, כדי שהיעיכול יקח יותר זמן, ולא יהיה רעב. ומוכיח דברי, ויש מאכלים שמתעכלים מהר והרעב מגיע מיד, ויש מאכלים שיותר קשים לעיכול והרעב מגיע רק אחרי הרבה זמן, וודאי שאין איסור לאכול בערב יום כיפור מאכלים קשים לעיכול.

ומה שהוא עושה בכוונה שבביל שלא יסבול רעב ומבטל את מה שכתוב בפסוק עינוי, אין בכך חילוק שהרי להיפך, לשון רש"י (יומא דף פא): שצריך להכין את עצמו בתשעה כדי

עדכוני הלכה

איחול 'צום קל'

הג"ר **הדר יהודה מרגולין שליט"א** (בספרו ברכת מועדיך עמוד 292), קרא תיגר על כך שמאחלים 'צום קל' לפני הצום, וכשעובר הצום שואלים אחד לשני, איך עבר עליך הצום, והרי צום קל אינו העיקר אלא אמצעי להתרכז בתפילות ובעבודת השם, והעיקר שצריך לברך שיהיה צום 'בעל משמעות' יום של רוממות והתעלות.

הג"ר **גמליאל רבינוביץ שליט"א**, בספרו גם אני אודך, חקר האם מותר לאחל צום קל בערב יום הכיפורים, שלאורה הוא היפך מצות 'ענינים', ובתשובתו **הגר"ב דדון שליט"א** תלה חקירה זו במחלוקת האם מותר לקחת קלי צום, שלפי האוסרים אין לאחל צום קל ולפי המתירים ודאי מותר לאחל צום קל.

יש מאחלים 'צום קל ומועיל', להדגיש שלא די בצום, אלא עיקר המטרה לשוב בתשובה. ומעשה שהיה שבירך הרה"ק בעל **הישמח ישראל זיע"א** (תולדות הישמח ישראל ח"ב פרק י"ט עמ' תקס"ג), לילד צעיר ששבר את הצום, יהי רצון כמו שכעת יש לך צום קל, כך כל ימיך יהיה לך צום קל, בזקנותו סיפר האישי כי כל ימיו לא הרגיש כלל בצומות שצם. מכך אנו רואים, שמותר לאחל ולברך 'צום קל'.

נִפְשָׁתִיכֶם, שאינו רק רעבון הנפש הגופנית, כי אם גם על הנפש שהוא הרצון, כמבואר **ברש"י** על הפסוק (בראשית פרק כג פסוק ח) אם יש את נפשכם, שהכוונה רצונכם, ואם נן מתקיים 'ענינים' בכך שרוצה לאכול ולא יכול, ולמרות שהוא לקח 'קלי צום', בכל זאת כיון שהוא עכשיו רוצה לאכול ולא יכול הוא נחשב מעונה.

ולכן החכם עיניו בראשו, לראות את הנולד, שיוכל להתחזק בעבודת הקודש ביום הכיפורים, ואם מוגיש שהוא חזק ואמיץ ואין לו צורך בסיוע, אינו צריך לקחת תוספי תזונה, אבל אם מכיר את טבעו וגופו שהרגשת החולשה תפריע לו בעבודת היום, אדרבה מומלץ לו לקחת בהיתר תוספי תזונה בתשיעי, והכל לפי מה שהוא אדם.

בדרך שיחה (עמוד שפא) נשאל הגר"ח **קנייבסקי שליט"א** ששמע מהגה"צ **ר' שלמה בלון זצ"ל** שהחפץ חיים היה נותן עצה לפני תענית כדי שיוקל יותר, סימן שסבר שמותר הדבר. והשיב שנכון **שהגה"צ ר' אליהו דושניצר זצ"ל** סיפר בוודע כי החפץ חיים היה תולה פתק בשיבתו בראדיון לפני תשעה באב ובו היה כתוב ב' דברים: א', עצה להקל התענית לשתות כוס תה מתוק מאד, ואח"כ כוס שני בלא סוכר. כלל ב' מ' שקשה לו ללמוד דברים המתירים בערב תשעה באב יכול להקל ללמוד מה שרגיל בכל יום, אבל אין ראייה מזה, כי הוא כתב את העצה הזאת אלאו שבפלעדי לא יוכלו לצום.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

1. דעת חלק מן הראשונים שמצות אכילה בערב יוכ"פ להתקין עצמו בתשעה שיוכל להתענות בעשרה, וצוים שיאכלו וישתו תחלה כדי שיוכלו להתענות ושלא להזיק להם העינוי. מאידך השבלי הלקט סבר שטעם האכילה שמפני שאוכל יפה בערב יום הכיפורים וביום הכיפורים מתענה קשה לו עינויו יותר.
2. לדעת רש"י בשבת יש ענין לגרום עגמת נפש בצום, וכן מצינו במהר"ל, מאידך כמה ראשונים חולקים על הרש"י, וכן נקט המש"ב כדעת הראשונים.
3. יש אומרים שלא ראוי לעשות פעולות להקל על הצום על פי רש"י בשבת, שכל מה שנוכל להוסיף העינוי הוא מצוה, ואיך נעשה לתחילה בקום ועשה להסיר כל הענוי. ויש אומרים שלאדם בריא מותר אך אינו ראוי בגדר נבל ברשות התורה. אבל לחולה שאין בו סכנה כמו שמותר באכילה שלא כדרך, כל שכן שמותר בזה.
4. ויש מתירים משום שאין כל חשש של איסור בעשיית סגולות מערב יום הכיפורים, ומה שאסרה תורה הוא רק מהתחלת חיוב הצום.
5. ויש שכתבו לדמות למי שאכל ושבוע בערב יום הכיפורים, ורוצה לאכול אח"כ סמוך לחשכה עוד מאכל ככוונה שיהיה אכילה מרובה, וישה ממילא גם זמן העיכול יותר, שאין בזה איסור.
6. ויש שכתבו דקרא דועינים את נפשתיכם לא משמע שלא יעשה פעולה ערב יום הכיפורים שלא ירעב ביום כיפור, ואדרבה התורה צותה לנו לאכול בערב יום כיפור שיקל לו התענית ביום כיפור.

נושא הגליון הבא:

'מניעת חרקים בסכך'

הגליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"נ, לרפ"ו, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותקנינים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס'

'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המודר 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות מהלכה

גליון שבועי

שיעורים וימי עיון

מוקד למענה הלכתי

בירורי הלכה אקטואליים

קו הילכתא

חוברות הדרכה

מוקד הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי

קו הילכתא

02-5377-085

הכתובות והשאלות נא לשלוח

5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרות, ועוד...